

Poslání Mistra Ježíše v průběhu roku

Sergej O. Prokofjev

Dříve než se budeme bezprostředně zabývat obsahem čtyřicetidenních rozhovorů Zmrtvýchvstalého s jeho učedníky - pokud je nám tento obsah na základě sdělení moderní duchovní vědy přístupný chceme si nejprve blíže povšimnout jednoho čistě nadsmyslového aspektu těchto rozhovorů, který má zvláštní vztah k základnímu tématu této práce - k esoterickému pozorování ročního koloběhu. Tento „nadsmyslový“ aspekt čtyřicetidenního vyučování Zmrtvýchvstalého se týká skutečnosti, že mimo Krista a učedníky, kteří naslouchají jeho naukám, jsou přítomny ještě další tři individuality nadsmyslově, které se právě tak účastní vyučování, aniž jsou však fyzicky vtěleny.

Jedna z těchto individualit je bytost nátanské duše, o které jsme častěji a v různých souvislostech mluvili. Zůstává, také po mystériu Golgoty neoddělitelně spojená s Kristovou bytostí, obklopujíc ji v duchovním světě jako duševní schrána, která se ukazuje jako třpytící se světelná aura. Druhá individualita je duchovní bytost Jana Křtitele¹⁵⁾ spojená s apoštolem Janem poté, co byl zasvěcen jakožto Lazar. Duchovní bytost Jana Křtitele tvořila po jeho smrti navíc onu auru, která, zahalujíc apoštoly, působila podle slov Rudolfa Steinera jaksí jako jejich „skupinová duše“. A konečně je zde třeba poukázat na nadsmyslovou přítomnost další individuality u rozhovorů Zmrtvýchvstalého, která, jak ještě uvidíme, má pro nás zcela zvláštní význam. Je to individualita Zarathustrova. Abychom však lépe porozuměli zvláštnímu charakteru její účasti na čtyřicetidenních rozhovorech, je nutné, abychom si, i když jen krátce, připomněli onu jedinečnou úlohu, která jí byla uložena světovým vedením samým během palestinských událostí.

Ze sdělení duchovní vědy víme, že se individualita Zarathustrova vtělila na počátku našeho letopočtu v šalamounském chlapci Ježíši - o němž hovoří Matoušovo evangelium dále že já Zarathustrovo chlapce opustilo, když mu bylo 12 let, aby se spojilo s nátanským chlapcem Ježíšem - o němž hovoří Lukášovo evangelium -, u kterého setrvalo až do třicátého roku. Šalamounský chlapec Ježíš však, když ho Zarathustrovo já opustilo, brzy na to zemřel, ale jeho éterické tělo, nejvyšší měrou propracované a zduchovněné, bylo v duchovním světě přitahováno individualitou matky nátanského Ježíše, která zemřela asi v téže době. Tím bylo během osmnácti let, kdy bylo já Zarathustrovo spojeno se schránami nátanského Ježíše, jeho původně

mu náležící éterické tělo v duchovním světě uchováno, neboť bylo v takové míře přepracováno, že nepodléhalo rozpouštějícímu procesu do všeobecného éteru, který jinak lidské éterické tělo po smrti prodělává. Krátce před křtem v Jordánu opustilo pak Zarathustrovo já také schrány Ježíše z Nazaretu, které připravilo pro sluneční Já Kristovo, a vstoupilo, po jakémisi mikrokosmickém „nanebevstoupení“, do duchovního světa, přičemž toto „nanebevstoupení“ Zarathustrova já máme především chápat jako nejvyšší obětní čin, neboť Zarathustra obětoval nátanskému Ježíši nejprve všechnu moudrost, kterou shromáždil během svých předcházejících vtělení ve svém já18), aby potom ze svobodné vůle opustil fyzickou úroveň a aby se vzdal toho, být svědkem největšího pozemského dění: objevení se Krista na Zemi. Tak mohla individualita Zarathustrova spoluprožívat tříleté putování Krista po Zemi pouze z duchovního světa, a to z oné nadmyslové sféry, která hraničí se Zemí, v níž také bylo éterické tělo šalamounského chlapce Ježíše.

A nyní si povšimněme dvou více vnitřních vlastností tohoto éterického těla, jež mají pro naše další zkoumání zvláštní význam. První spočívá v tom, že, což odpovídá všeobecnému lidskému vývoji, to znamená stavu éterických těl všech lidí na Zemi v době palestinských událostí, že ona stará pramoudrost, která byla člověku kdysi při jeho sestupu do fyzického těla darována jako obsah jeho éterického těla, byla nyní úplně vyčerpána, vyčerpána pod vlivem fyzického těla, které na ně působilo jako následek nesčetných generací: „Člověk se v atlantické době ponořil svým éterickým tělem do těla fyzického. To bylo jaksi jeho neštěstím, když byl v jistém ohledu bohy opuštěn, že tu v tomto fyzickém světě prožíval uvnitř fyzického těla vlivy Lucifera a Ahrimana. To byl jeho tragický osud. A následek toho byl, že se stal právě vlivem fyzického těla, vlivem života ve fyzickém těle, starý poklad moudrosti nepoužitelným ... A tak došlo k tomu, protože člověk neměl ve svém vlastním těle žádný zdroj k obnovení moudrosti, že pokaždé, když vystoupil po smrti ze svého fyzického těla, bylo v jeho éterickém těle moudrosti méně... Stále chudším se stávalo éterické tělo vzhledem k moudrosti.“ Tak mohli v době palestinských událostí jen ještě zasvěcenci nebo žáci mystérií v jistém rozsahu přivádět svému éterickému tělu moudrosti, které načerpali buď z mystérií samých nebo ze vzpomínek na zážitky při zasvěcení v minulých zemských životech. Ostatnímu lidstvu to v této době již možné nebylo. A zde se vynořuje otázka: Byl toho snad přece schopen šalamounský chlapec Ježíši- Při vnějším pozorování jeho života bychom tuto otázku jistě zodpověděli pozitivně, jelikož víme, že nesl v sobě neobyčejně zralé já, které bylo naplněno výsledky jeho vysokých duchovních vymožeností a zkušeností z minulých životů. Zabýváme-li se však touto otázkou hlouběji, pak nám vyplyne odpověď opačná. Neboť je rozhodující, že Zarathustrovo já jako nositel moudrosti svých minulých vtělení opustilo schrány šalamounského chlapce Ježíše před zrozením astrálního těla, to znamená před tím okamžikem, kdy by mohlo pomocí tohoto astrálního těla přenést svou moudrost na tělo éterické, které na Zemi nejsilněji záviselo na proudu

dědičnosti, jak se to popisuje v Matoušově evangeliu. (Toto, tedy přenos moudrosti na tělo éterické, se potom děje vzhledem k éterickému tělu nátanského chlapce Ježíše a vyjadřuje se to v rozhovoru Ježíše se zákoníky a učiteli, jak se to popisuje v Lukášově evangeliu). Tak musíme říci, že éterické tělo šalamounského chlapce Ježíše nepřijalo zvláštní dary vnitřní moudrosti ani všeobecným vývojem, tj. lidským proudem dědičnosti, ani skrze já Zarathustrovo. To je druhý podstatný rys. - Přes to, co bylo řečeno, lišilo se však toto éterické tělo vysokou měrou od éterického těla všech ostatních lidí. Ačkoliv se Zarathustrovo já před dvanáctým rokem nemohlo v něm plně vtělit, přesto - jak se to děje u každého člověka v raném dětství - pracovalo na něm neustále, avšak zvenku, to znamená ještě dalekosáhle z duchovních světů. Jelikož ale Zarathustrovo já bylo já jednoho z největších zasvěcenců, které od pradávných časů působilo ve vývoji lidstva, tak bylo - slovy Rudolfa Steinera - také éterické tělo jím „zvenčí“ přepracované „cennou éterickou schránou“. Tak máme zde co činit s éterickým tělem, které bylo na jedné straně, pokud jde o jeho obsah vyšší moudrosti, zcela prázdné, a na druhé straně, pokud jde o jeho formu, dosáhlo nejvyšší dokonalosti, neboť ta mu byla propůjčena Zarathustrovým já, které působilo až do dvanáctého roku v šalamounském chlapci Ježíši, i když především z duchovních světů. Obrazně můžeme říci, že se nám může jevit toto zvláštní éterické tělo jaksi jako podivuhodně utvářený, avšak vnitřně prázdný éterický kalich, který čeká a touží, aby byl naplněn novým obsahem, novou moudrostí. Takto vzchází po smrti šalamounského chlapce Ježíše do vyššího světa a je tam ochraňováno téměř plná tři sedmiletí, až do mystéria Golgoty. Když však na pahorku Golgoty tekla krev z ran ukřižovaného Vykupitele, tu pronikl proud nového éterického života celou éterickou sférou zemského okolí. Tím byla propůjčena éterickému tělu všech lidí možnost přijmout v budoucnu novou moudrost, životní moudrost Kristovu.

„Předpokládejme ale nyní, že by se v pravý čas stalo něco, čím by byl člověk schopen při opětném vysouvání svého éterického těla z těla fyzického) tomuto éterickému tělu něco dát, opět je oživit, proniknout je opět moudrostí. Potom by éterické tělo v budoucnosti také vystupovalo ven, ale mělo by nyní nový život, novou sílu. Tu by pak mohlo opět upotřebit na oživení fyzického těla. Mohlo by nyní vysílat zpět do fyzického těla sílu a život... Musil tedy přijít na Zemi impuls, jímž se to, co bylo spotřebováno ze starého pokladu moudrosti, zase obnovilo, čímž se opět vstípil éterickému tělu nový život... Toto ale, tento život do éterického těla, ten přinesl Kristus.“

Životní síly, které pronikly v tomto okamžiku z pahorku Golgoty éterické okolí Země, ty pronikly také - následkem Kristova Nanebevstoupení - zcela zvláštní silou éterické tělo šalamounského chlapce Ježíše uchovávané v duchovním světě, čímž se toto tělo mohlo spojit úplně novým způsobem s já Zarathustrovým, dlícím rovněž v duchovním světě. A tato jedinečná bytost Zarathustrova já, spojená působením

mystéria Golgoty s nově oživeným éterickým tělem šalamounského chlapce Ježíše, mohla bezprostředně vstoupit do éterické sféry Zmrtvýchvstání a takto - i když v éterickém těle - účastnit se čtyřicetidenních rozhovorů Zmrtvýchvstalého.²⁶⁾ Neboť nejdůležitější zvláštnost čtyřicetidenních rozhovorů Krista s učedníky, jichž se účastnil v těle Zmrtvýchvstání, spočívala v tom, že se uskutečnily současně ve dvou světech: v pozemském a v nadmyslovém hraničícím se Zemi, přičemž byl Kristus v obou světech jak viditelný, tak také slyšitelný.

Následkem této přítomnosti Zarathustrova já u rozhovorů Zmrtvýchvstalého bylo, že se éterické tělo šalamounského Ježíše, nejprve zcela „prázdné“, zbavené moudrosti, postupně „naplňovalo“, když já Zarathustrovo, které předtím odevzdalo na obětní cestě nejprve všechnu svou moudrost nátanskému Ježíši, přijalo nyní jaksí opět tuto moudrost v dokonale proměněné formě jakožto moudrost čtyřicetidenních rozhovorů zmrtvýchvstalého Krista. A potom bylo tímto obsahem nové esoterické křesťanské moudrosti v době mezi Velikonocemi a Nanebevstoupením proniknuto nové éterické tělo Zarathustrovo. Jelikož ale éterické tělo je také nositelem nejhlubší, „živoucí“ paměti člověka, můžeme říci, že od té doby je individualita Zarathustrova nositelem nebo strážcem celé plnosti moudrosti zmrtvýchvstalého Krista a mystéria Golgoty, to ale znamená také plnosti moudrosti esoterického křesťanství vycházející ze čtyřicetidenních rozhovorů. Jelikož, jak víme, bylo podstatným prvkem těchto rozhovorů zjevení všech tajemství „nepomíjivého těla“, jež vstalo z mrtvých z hrobu na Golgotě, zduchovnělého fyzického těla člověka, tak se stalo toto vědění, jež nebylo žádným obyčejným lidským věděním, nýbrž věděním živoucím, substanciálním - neboť Zarathustra byl v duchovním světě, kde je „vědění“ substanciální, bytostně podstatné -, stalo se pro něho pramenem oněch reálných sil, díky jimž si mohl Zarathustra brzy na to vytvořit nové fyzické tělo a tak mohl začít plnit svou novou, ještě větší úlohu pro lidstvo; Já Zarathustrovo „si mohlo v poměrně krátké době pomocí onoho éterického těla ... vytvořit nové tělo fyzické. A tím se narodila poprvé ona bytost, která se potom stále znovu a znovu objevovala, vždy se objevovala tak, že mezi fyzickou smrtí a novým zrozením ubíhaly poměrně krátké časové intervaly“; neboť „Zarathustrovo já bylo tak zralé, že nepotřebovalo delší průchod devachanem“) „takže se tato bytost vždy brzy poté, co opustila ve smrti fyzické tělo, objevila opět na Zemi nově inkarnována.“

Tato nová bytost, která se tehdy „poprvé zrodila“, která od té doby skrytě provází dějiny vývoje lidstva jako velký učitel esoterického křesťanství, jako „Mistr Ježíš“, je opatrovatelem a strážcem celé moudrosti čtyřicetidenního vyučování Zmrtvýchvstalého, je nositelem nejhlubších poznání „velké události v Palestině.“ „Tato bytost, která tedy znovu vyhledala své ... odložené éterické tělo, putovala od té doby dějinami lidstva. Stala se, jak si můžete představit, největším pomocníkem těch, kdo chtěli pochopit velkou událost Palestiny. Jako tak zvaný ‚Mistr Ježíš‘ putuje tato

individualita předěly věků; takže tedy Zarathustra, Zarathustrovo já počalo po znovunalezení svého éterického těla svou dráhu vývojem lidstva jako ‚Mistr Ježíš‘, který od té doby znovu a znovu vtělen žije na naší Zemi, aby vedl a řídil onen duchovní proud, který označujeme křesťanským. Je in- spirátorem těch, kdo chtějí porozumět živě se vyvíjejícímu křesťanství; inspiroval v esoterických školách ty, kteří měli neustále pěstovat nauky křesťanství. Stojí za velkými duchovními postavami křesťanství, neustále uče tomu, co vlastně znamená velká událost v Palestině.“ (Zvláště důležitým učitelem této cesty je také druhá individualita, o níž budeme hovořit níže.)

Tak můžeme tento krátký přehled o duchovní cestě Zarathustrově shrnout takto: Od nejstarších dob, od doby pra-perské, dokonce od epochy atlantické, je Zarathustra velkým služebníkem Slunečního ducha Kristova. A shromáždil, prodělávaje v této službě nesčetné inkarnace, nevyčerpatelný poklad nejvyšší moudrosti ze zasvěcení, aby ji jednou obětoval, když připravoval na předělu věků sestup Krista na Zemi, obětoval tím, že ji odevzdával nátanskému Ježíši během osmnácti let. Díky této vysoké oběti, která dosáhla svého vrcholu tehdy, když před křtem v Jordánu opustil schrány Ježíšovy, dostalo se Zarathustrovi možnosti být svědkem mystéria Golgoty ze sféry duchovního světa hraničící se Zemí a nadsmyslově se účastnit čtyřiceti- denních rozhovorů poté, co se spojil s proměněným éterickým tělem šalamounského Ježíše. Skutečnost, že Zarathustra mohl spoluprožívat mystérium Golgoty z duchovního světa a že mohl v další době až do Nanebevstoupení prodlévat u Zmrtvýchvstalého v nadsmyslové sféře, ukázala se být nejvyšším plodem jeho duchovní cesty tisíciletími a zároveň počátkem jeho nového, ještě vyššího poslání v lidstvu - jeho poslání jako Mistra Ježíše, o němž jsme již výše hovořili.

Tak jsou pro Mistra Ježíše (Zarathustru) od té doby v ročním koloběhu velikonoční Zmrtvýchvstání a dalších čtyřicet dní mikrokosmickým opakováním makrokosmických událostí, které se kdysi uskutečnily a které spoluprožívat bezprostředně z duchovního světa byl na přelomu věků uznán za hodna. Odpovídá proto hluboké zákonitosti, když Mistr Ježíš, nezávisle na tom, zdaje v té době vtělen či nikoli, hledá každého roku mikrokosmicky opakování zážitků, které směl mít jednou způsobem makrokosmickým, aby předával jejich plody lidským duším pro to připraveným, které potom mohou vnášet do lidstva impulsy esoterického křesťanství takto přijaté. Navíc ještě: Pro všechny lidi, kteří se skutečně snaží prohloubit své porozumění pro události v Palestině, je právě tato doba - mezi Velikonocemi a Nanebevstoupením - zcela zvláště vhodná, aby se přiblížili medita- tivně-duchovní cestou Mistru Ježíšovi, aby se stali v jistém smyslu jeho esoterickými žáky, aby skrze něho přišli do styku s největší křesťanskou moudrostí, s tou moudrostí zmrtvýchvstalého Krista, kterou on opatruje a střeží.

A kdo se namáhá rok za rokem vždy stále znovu v této době takovýmto způsobem, ten může být pozvolna přiveden k tomu, aby nadsmyslově reálně prožil, co Rudolf Steiner popisuje v přednášce z 5. května 1912 takto: „Ti, kteří mají poslání působit z duchovně- vědeckého hnutí jako vykonavatelé odkazu toho, co proudí z mystéria Golgoty do lidstva, ti vědí, že Ježíš, který do sebe přijal Krista, vyhledává každého roku v době velikonoční místo, kde se odehrálo mystérium Golgoty. Lhostejno zda je Ježíš v těle nebo ne\ vyhledává každého roku toto místo, a zde se mohou žáci, kteří dosáhli té zralosti, s ním spojit.“

Tak nás vede esoterické pozorování ročního koloběhu také k poznání velkého poslání Mistra Ježíše pro lidstvo. A když jsme je poznali, jakož i jednu z cest, kterými se snaží toto poslání splnit, můžeme se, i když jen zcela začínajícím způsobem, dobrat obsahu čtyřicetidenních rozhovorů, pokud nám je Rudolf Steiner odhalil svými duchovněvědeckými bádáními a pokud souvisí s inspiracemi Mistra Ježíše.

Jak jsme již viděli v předešlé kapitole, máme v těchto rozhovorech Zmrtvýchvstalého s jeho učedníky nejhlubší a nejobsáhlejší poznání mystéria Golgoty, především však změny, kterou mystérium Golgoty vyvolalo ve všech vztazích mezi makrokosmem a mikrokosmem, mezi světem bohů a světem lidí. A z těchto dvou stanovisek: ze stanoviska světa bohů a ze stanoviska lidí je nyní třeba pozorovat mystérium Golgoty, a to znamená také Velikonoce, neboť tato dvě stanoviska nám odhalují během ročního koloběhu vždy znovu jejich vzájemný vztah trojitou velikonoční konstelací v makrokosmu jakož i tím, že lidé na Zemi slaví Kristovo Zmrtvýchvstání.